

Beslut

efter kvalitetsgranskning av huvudmannens och rektorns arbete för att fler elever ska få undervisning av behöriga förskollärare och lärare i förskoleklass och grundskola i Malmö stad och Oxievångsskolan

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning i Malmö stad och Oxievångsskolan avseende kvaliteten i huvudmannens och rektorns arbete för att fler elever ska få undervisning av behöriga förskollärare och lärare. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska huvudmäns och rektorers arbete för att se till att fler elever får undervisning av legitimerade och behöriga förskollärare och lärare i förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6.

För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

1. I vilken utsträckning bedriver huvudmannen och rektorn ett strategiskt arbete för att undersöka behov av behöriga förskollärare och lärare inom huvudmannens organisation och den aktuella skolenheten?
2. I vilken utsträckning bedriver huvudmannen och rektorn ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga förskollärare och lärare genom behörighetsgrundande utbildning?

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer kvaliteten i huvudmannens och rektorns arbete i tre nivåer. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls av Malmö stad och Oxievångsskolan i följande utsträckning:

Arbete för att undersöka behov av behöriga lärare

Huvudmannen och rektorn bedriver i hög utsträckning ett strategiskt arbete för att undersöka behovet av behöriga lärare och förskollärare.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

Arbete för ökad behörighet genom utbildning

Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett arbete för att öka behörigheten bland lärare och förskollärare genom behörighetsgrundande utbildning, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att informera om möjligheter samt uppmuntra lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 1 oktober 2026 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån [det](#) identifierade utvecklingsområdet. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2025:12609) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Arbete för att undersöka behov av behöriga lärare

Här bedöms i vilken utsträckning huvudmannen och rektorn bedriver ett strategiskt arbete för att undersöka behov av behöriga förskollärare och lärare inom huvudmannens organisation och aktuell skolenhet. I det ingår hur rektorn och huvudmannen återkommande tar reda på nuvarande och framtida behov av behöriga lärare och förskollärare. Det gäller såväl behov av legitimerade lärare som behov av behöriga lärare i ämnen där lärare som är legitimerade men inte behöriga i ämnet, årskursen eller skolformen undervisar. Även möjligheterna att öka behörigheten genom behörighetsgrundande utbildning av befintlig personal omfattas. Vidare ingår hur ansvarsfördelning och samverkan kring kartläggningsarbetet mellan huvudmannen och rektorn ser ut.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen och rektorn bedriver i hög utsträckning ett strategiskt arbete för att undersöka behovet av behöriga lärare och förskollärare.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med lärare, rektorn för aktuell skolenhet, representanter för huvudmannen, gruppintervju med rektorer inom huvudmannens organisation samt inskickade dokument och Skolverkets statistik.

Kartläggning och analys av behov

Huvudmannen har ett strukturerat arbete med att följa upp och analysera behov av behöriga förskollärare och lärare. Huvudmannen samlar in information på flera sätt för att skapa en helhetsbild av behoven i organisationen. En utgångspunkt är Skolverkets statistik över andelen lärare som är legitimerade och behöriga i ett ämne, där de tittar både enhetsvis och över hela huvudmannens organisation. Huvudmannen har också tillgång till mer detaljerade data då de har databaser där rektorerna håller information om både lärarnas legitimation och undervisningsämnen uppdaterade. Utöver det finns avstämningsstillfällen där rektorerna och representanter för förvaltningen för dialog på ett strukturerat vis och där relevant information samlas och tas om hand av förvaltningen. Det är bland annat genom detta arbete som huvudmannen identifierat ett behov av fler behöriga lärare i ämnena svenska som andraspråk och slöjd. Utifrån de identifierade behoven ser huvudmannen även gemensamma satsningar på behörighetsgrundande utbildning som en möjlig lösning. Vidare gör huvudmannen en långsiktig analys av behoven i organisationen som bland annat beskrivs i kompetensförsörjningsplanen. I den analysen använder huvudmannen prognoser över elevantal och pensionsavgångar som också kalibreras med den övertalighet som finns inom huvudmannens organisation för att bedöma behovet av behöriga lärare på längre sikt. En del av det arbetet har också varit ett omfattande omställningsarbete utifrån övertalighet, där även behörighetsgrundande utbildning varit en möjlig lösning för att lärares behörighet bättre ska matcha behoven. Av kompetensförsörjningsplanen framgår att huvudmannen ska kartlägga utbildningsbakgrunden hos icke legitimerade lärare för att utreda möjliga utbildningsinsatser för att de ska bli legitimerade och behöriga. Huvudmannen kartlägger även lärarna som undervisar i förskoleklass i syfte att planera behörighetsgrundande utbildningsinsatser inför införandet av den tioåriga grundskolan. Sammantaget har huvudmannen ett omfattande och grundligt arbete med att kartlägga och analysera behov av behöriga förskollärare och lärare och behörighetsgrundande utbildning på både kort och lång sikt.

Rektorn för Oxievångsskolan kartlägger återkommande skolenhetens behov av behöriga lärare och inkluderar även möjligheten till behörighetsgrundande utbildning. Rektorn inventerar behoven av behöriga lärare på regelbunden basis och ställer det mot de tillgängliga lärarnas behörigheter, framför allt inför tjänstefördelning och schemaläggning inför kommande läsår. I sin kartläggning har rektorn främst identifierat behov av behöriga lärare i ämnena slöjd och svenska som andraspråk och behörighetsgrundande utbildning har i båda fallen ingått som ett sätt att möta behoven. På skolenheten förekommer det fler ämnen där undervisningen bedrivs av lärare utan behörighet i ämnet, exempelvis svenska och teknik, där behörighetsgrundande utbildning är del av

rektorns analys. Rektorn gör också en kartläggning på längre sikt, bland annat utifrån pensionsavgångar och minskat elevunderlag. Rektorn identifierade exempelvis nyligen behov av behöriga lärare i fritidshemmet, då flera i personalen kommer gå i pension inom kort. Rektorn har också haft en tydlig strategi i sin planering utifrån att den tioåriga grundskolan kommer införas.

Arbetsfördelning och samverkan

Det finns en klar ansvarsfördelning och struktur för samverkan mellan rektorer och huvudmannen i kartlägningsarbetet. Rektorerna har ett tydligt ansvar i att regelbundet rapportera in behov av behöriga lärare genom olika kanaler. Detta sker exempelvis i samband med att enheterna sammanställer sina kvalitetsrapporter. Rektorerna har en nära dialog med utbildningschefen som också tar information vidare i organisationen. Rektorerna är indelade i rektorsgrupper som leds av utbildningscheferna samt i referensgrupper om fem rektorer som arbetar utifrån olika fokusområden. Rektorerna arbetar i grupper organiserade både utifrån arbetet i grupperna och informationsflödet till och från huvudmannen följer en struktur och systematik och rektorerna i referensgrupperna har ett särskilt ansvar att ta vidare relevanta frågor till förvaltningen, exempelvis kring identifierade behov av behöriga lärare. I det omställningsarbete som genomförts har huvudmannen varit aktiv i att kartlägga både övertalighet och behov av behöriga lärare för att samordna lösningar inom organisationen. Där är det personal på förvaltningens HR-avdelning som samordnar arbetet och har en nära kommunikation med rektorerna. Sammantaget finns en tydlig och samstämmig bild av arbets- och ansvarsfördelningen i arbetet med att kartlägga behov av behöriga förskollärare och lärare.

Identifierat utvecklingsområde

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

Arbete för ökad behörighet genom utbildning

Här bedöms i vilken utsträckning huvudmannen och rektorn bedriver ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga förskollärare och lärare genom behörighetsgrundande utbildning. I det ingår hur huvudmannen och rektorn utifrån identifierade behov arbetar med insatser för att öka behörigheten bland befintlig undervisande personal. Arbetet med att informera personal om möjligheterna till behörighetsgrundande utbildning, uppmuntra dem och ge stöd för att kunna delta i behörighetsgrundande utbildning ingår också. Vidare bedöms

hur huvudmannen och rektorn planerar och följer upp deltagande i behörighetsgrundande utbildning.

Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett arbete för att öka behörigheten bland befintliga lärare och förskollärare genom behörighetsgrundande utbildning, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med lärare, rektorn för aktuell skolenhet, representanter för huvudmannen, gruppintervju med rektorer inom huvudmannens organisation samt inskickade dokument och Skolverkets statistik.

Insatser och stöd till utbildning

Huvudmannen genomför insatser och ger ett aktivt stöd för att öka behörigheten bland befintliga förskollärare och lärare utifrån identifierade behov genom behörighetsgrundande utbildning. När huvudmannen i sin kartläggning identifierade behov av lärare i svenska som andraspråk beslutade de att organisera en utbildning i samarbete med ett lärosäte och erbjuda ett antal lärare att utöka sin behörighet. Då klargjordes också tydliga, gemensamma förutsättningar för deltagandet. Det är specificerat hur mycket arbetstid läraren kan avsätta för studier och huvudmannen ersätter skolenheten för vikarie under den tiden. Huvudmannen står även för kurslitteraturen. För att informera om satsningen och uppmuntra lärare att delta har informationsmöten genomförts för de som är intresserade av att söka. Utöver det har huvudmannen även spridit information via intranätet och via rektorernas nätverk. En annan pågående utbildningsinsats utifrån ett identifierat behov är utbildning till lärare i fritidshem och tidigare har huvudmannen även genomfört en satsning på arbetsintegrerad lärarutbildning. Vid skolenhetsspecifika behov har huvudmannen klargjort att rektorn själv bedömer förutsättningar och stöd för studierna, men rektorn har i sin tur stöd i dialogen kring enhetens behov med sin närmaste chef. Sammanfattningsvis arbetar huvudmannen systematiskt med insatser och stöd för att öka behörigheten genom behörighetsgrundande utbildning både generellt och utifrån identifierade behov.

Rektorn för Oxievångsskolan genomför insatser utifrån identifierade behov för att öka behörigheten bland befintlig personal, men har inte ett systematiskt arbete med att uppmuntra lärare och förskollärare att delta i behörighetsgrundande utbildning. I sin kommunikation med lärarna är rektorn tydlig med att behörighet är viktigt, men information om och uppmuntran till att delta i behörighetsgrundande utbildning är inte alltid tydlig. Lärare som undervisar i ett ämne eller en årskurs de inte är behöriga

i ska enligt rektorn alltid uppmuntras att delta i behörighetsgrundande utbildning i samband med medarbetarsamtalet, men enligt lärarna varierar det i vilken utsträckning det sker. Flera lärare som undervisar i ämnen de inte är behöriga i uppger att de inte fått någon sådan information eller uppmuntran. Däremot har rektorn informerat om och uppmuntrat till andra typer av kompetensutveckling, exempelvis utbildning till handledare för lärarstudenter. Vidare ger rektorn ett tydligt stöd under pågående behörighetsgrundande utbildning till lärarna som studerar genom att regelbundet följa upp hur studierna går och om de behöver ändra på något i förutsättningar och planering. Sammantaget genomför rektorn insatser utifrån identifierade behov och ger lärare stöd under utbildning, men arbetar inte systematiskt med att informera om och uppmuntra lärare till behörighetsgrundande utbildning.

Planering och uppföljning av utbildningsinsatser

Rektorn för Oxievångsskolan och huvudmannen planerar och följer metodiskt upp deltagande i behörighetsgrundande utbildning. Rektorn planerar lärarnas deltagande i behörighetsgrundande utbildning genom att tillsammans med läraren se över planen för studierna och anpassa schemat på enheten för att det ska fungera. Vidare följer rektorn upp genomförandet genom regelbundna avstämningar. Huvudmannen följer upp gemensamma satsningar på övergripande nivå och ser om insatsen gett önskad effekt. Exempelvis har de sett att det funnits stort intresse för den pågående satsningen på behörighetsgrundande utbildning i svenska som andraspråk och därmed beslutat att möjliggöra för fler lärare att utbilda sig även kommande läsår. I uppföljningen av en tidigare satsning på arbetsintegrerad lärarutbildning har huvudmannens analys visat att den inte gett önskad effekt, och huvudmannen har därmed beslutat att avslutat insatsen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att informera om möjligheter samt uppmuntra lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte på ett tydligt sätt informerar om och uppmuntrar lärare till att delta i behörighetsgrundande utbildning, varken generellt eller utifrån identifierade behov. Det medför en risk att lärare inte utbildar sig i den grad som skulle vara möjligt och därmed att elever inte får undervisning av legitimerade och behöriga lärare.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med övrig skolledning utvecklar ett systematiskt arbete med att informera om och uppmuntra lärare till att delta i behörighetsgrundande utbildning. Detta arbete sker med fördel utifrån den kartläggning av behov av behöriga lärare som görs.

På Skolinspektionens vägnar

X Sarah Vinterlycka

Beslutsfattare
Signerat av: Sarah Vinterlycka

X Maja Beckman

Föredragande
Signerat av: Maja Beckman

I handläggningen av ärendet har även undervisningsrådet Malin Lundquist deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

2 kap. 8–10, 13, 16–21, 34 a §§

4 kap. 3–4 §§

Förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare

2 kap. 2–7 b, 35, 44–53 §§

3 kap.

4 kap. 4 §

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Oxievångsskolan och Malmö stad den 25–26 februari. Besöket genomfördes av undervisningsrådet Malin Lundquist och utredaren Maja Beckman.

Oxievångsskolan omfattar årskurserna förskoleklass, årskurserna 1–9, anpassad grundskola samt fritidshem. Den här granskningen omfattar förskoleklass och årskurs 1–6. Vid skolenheten går omkring 700 elever varav cirka 200 går i årskurs 1–6. Skolenheten leds av en rektor och tre biträdande rektorer. Skolverkets statistik för läsåret 2024/2025 visar att 67,5 procent av lärarna är legitimerade och undervisar i minst ett ämne de är behöriga i (heltidstjänster). Av de dokument som Skolinspektionen har tagit del av i samband med granskningen framgår att på Oxievångsskolan är 26 av 30 lärare som undervisar i förskoleklass och årskurs 1–6 legitimerade lärare eller förskollärare. Sju av dessa undervisar i ett eller flera ämnen de inte är behöriga för.

På den del av skolenheten som omfattas av utredningen är det tre lärare som går behörighetsgrundande utbildning vid tidpunkten för Skolinspektionens besök.

Malmö stad ansvarar för 76 grundskoleenheter, varav Oxievångsskolan är en. Skolverkets statistik för läsåret 2024/2025 visar att andelen legitimerade lärare i grundskolan som undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i (heltidstjänster) varierar mellan 34,1 procent och 94,6 procent vid huvudmannens skolenheter.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En intervju med lärare
- En intervju med rektorn och en biträdande rektor för aktuell skolenhet
- En intervju med representanter för huvudmannen
- En intervju med ett urval av rektorer inom huvudmannens organisation
- Dokument som begärts in från huvudmannen
- Statistik från Skolverket

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket och övrigt underlag för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från alla huvudmän och skolenheter som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras hösten 2026.